

LÜHIKROONIKA

11. novembril korraldasid Eesti Keele-nõukogu ja Tartu Ülikool Tallinnas seminari „Emakeeleõpetus muutuväs ühiskonnas”. Avasõnavõtus kõneles Helin Kask (HTM) emakeeleõpetuse tulevikust. Teised esinejad olid Maija Yli-Jokipii (TLÜ, Tampere ülikool, „Soomes kogemused. Soome keele õpe paralleelselt kahe õppekavaga – komistuskivid ja tipplahendused”), Kaja Sarapuu (Eesti Emakeeleõpetajate Selts, „Emakeeleõpetuse sõlmed ja aasad”), Katarin Leppik (TLÜ, „Millist grammatikat vajab tekstikeskne lähene-mine?”), Kati Käpp (TÜ, Vanalinna Hari-duskollegium, „Miks ja mida gümnaasiumis kirjutatakse? Õpilase vaade”) ja Ilona Tragel (TÜ, „Kas žanr on ettekirjutus või järeldus? Vaade õpikutesse”).

11. novembril tutvustas Eesti Teaduste Akadeemias oma uurimistööd Tallinna Ülikooli Baltika välisuurija stipendiumi laureaas Messan Tossa. Valgustust kui varauusaja kultuurilist ja vaimset liikumist

käsitletakse tihti rassilis-diskrimineerivate ja kolonialistlike mõttekategoriate kogumi-na. Togo riigiarhiivi teaduri ja Lomé ülikooli germanistika osakonna dotsendi Messan Tossa ettekanne avas valgustuse antikoloniaalseid jooni, vaadeldes teatri-kirjanik August von Kotzebue loomingut.

14. novembril peeti Eesti Keele Instituudis soome-ugri keelte ja murrete süm-poosioon „Sõnad ja sugulased”. Plenaar-ettekannne oli Niklas Metsärantalt (Helsingi ülikool, „Missing relatives – reconst-rucling Proto-Uralic kinship terms and patterns”). Ettekannetega esinesid Gerson Klumpp (TÜ, „Three 18th century Kamas female in-law terms”), Helina Harend (Eesti Kirjandusmuuseum, TÜ), Karl Pajusalu (TÜ) ja Mari Väina (EKM, „Enne ’ema’ eesti ja vadjas rahvalaulude keeles”), Iris Metsmägi (EKI, „Tähelepanekuid eesti onomatopoeetiliste sõnade moodustus-suhetest”), Santeri Junttila (EKI, Helsingi ülikool, „Eesti *lehvima*, soome *leuhua*, *liehua* verbide germaani päritolu”), Jüri Viikberg (EKI, „Konkureerivad laensõnad

pirni ja kirsi näitel”) ja Sven-Erik Soosaar (EKI, „’Ema’ ja ’isa’ tuletusalusena ja liit-sõnaosana liivi keeles”).

15. novembril toimus Eesti Kirjandusmuuseumis seminar „Maailmade vahel 2”. Seto kultuuri, keele ja ajaloo uurimisele pühendatud seminariga tähistati rahvaluulekoguja Ello Kirss-Säärtsa 130. sünniaastapäeva. Esinesid kultuuriuurijad ja teadlased Jüvä Sullöv, Mare Kõiva, Kalle Lõuna, Karl Pajusalu, Kärri Toomeos-Orglaan ja Paul Hagu.

15. novembril korraldas Emakeele Selts Turus eesti keele päeva. Esinesid Renate Pajusalu („Eesti viisakusvormelid”), Heinike Heinsoo („Töökad ja ausad, napsõnalised ja „tummahambad”, soomlased ja eestlased”), Karl Pajusalu („Eesti mured tänapäeval”) ja Birute Klaas-Lang („Üleminek eestikeelsele õppele – Eesti koolireform ja venekeelsete lapsevanemate hoiakud”). Helle Metslang tutvustas uut eesti grammatikat. Keelepäeva lõpetuseks näidati dokfilmi „Keelemässaja. Mati Hint”.

15. novembril toimus Eesti Rahva Muuseumis sarja „Professorid ERM-is. Kohatumised püsinäitusel” teine kohtumine „Õige keel, vale keel?”. Mõtteloo professori Pärtel Piirimäega vestlesid tema kolleegid Tartu Ülikoolist: keele- ja kirjandusteadlane ning Keelekatla üks kuraatoritest Tiit Hennoste ja tänapäeva eesti keele professor Liina Lindström.

22. novembril korraldati Tartu Ülikoolis 20. muutuva keele päev. Üldsektisioonis peeti viis suulist keelt ja netikeelt kajastavat ettekannet, mille autorid olid Tiit Hennoste, Kirsi Laanesoo-Kalk, Kristel Algvere, Andra Annuka-Loik, Kristiina Praakli, Andriela Rääbis, Piret Upser, Virve-Anneli Vihman, Liina Lindström,

Annika Kängsepp, Sofia Kriuchkova ja Georg Timoštšenko. Teistel teemadel esinesid Mari Aigro, Triin Todesk ja Annika Kängsepp („Kasse ja koere: eba-standardsete nimisõnavormide kasutamine eesti keeles”), Madis Jürviste, Tiina Paet ja Sven-Erik Soosaar („Keelemudelid kui leksikograafi pisuhännad vanade sõnakujude tuvastamisel?”), Triin Aasa („Omadussõnade intensiivistamine eesti noortekeeles sajandi alguses ja praegu”), Külli Habicht („Kujundlikkus grammatikat kujundamas”), Pire Teras ja Kristiina Praakli („Mitu õ-d (ja ö-d) on saarte keeles? Vokaali õ hääldusest Saaremaa teismeliste kõne näitel”), Evar Saar („Kohanimede muutumine ja jahimeeste kohanimed Treisi metsas”) ning Mariko Faster („Muutuvad lasteaianimed”). Toimus kolm töötuba: „Eesti keel teise keelena. Õppimine ja õpetamine” (korraldaja Reili Argus), „Lõunaläänemeresoomede keeleareaal: varieerumine, muutused, tüpoloogia” (korraldajad Karl Pajusalu ja Helle Metslang) ning „Reedeklubi 20. Akadeemilise arutlusringi aastakümned” (korraldaja Maria-Maren Linkgreim).

22. novembril toimus Tartu Ülikoolis konverents „Millest naised kirjutavad?”. Ettekannetega esinesid Merlin Kirikal („Kujutledes lähedust. Naiste nüüdisproosa esiemad XX sajandi esimesel poolel”), Raili Marling („Läheduse otsing kriisirohkes ajas”), Marianne Lind („Naised kirjutavad ruumi”) ja Piret Põldver („Meeled ja tajud nüüdiskirjanduse naisprosaistide loomingu”). Konverentsi lõpetas arutelu, kus osalesid Piret Jaaks, Lilli Luuk, Carolina Pihelgas ja Piret Põldver.

23. novembril korraldati Tallinnas Rahvusraamatukogus seminar „Ingeri identiteedid”. Ettekannetega esinesid Piret Lotman („Identiteedid XVII sajandi Ingerimaal”), Ulla Savolainen („Memoirs

of Ingrian Finns in Finland: Reception and mnemohistory”), Elo Jakobson („Ingeri kujutluspilt. Põgus vaade ilukirjandusele”), Mika Pyly (,,Finnish identity in the early Finnish literature”), Taisto Raudalainen („Esine-etnograafia: identiteetti, konteksti, tulkinta”) ja Elo-Hanna Seljamaa („Ingeri-soomlaste seltsitegevusest Eesti lõimumis-poliitika kontekstis”).

25. novembril toimus Tallinnas sarja „Etüüde nüüdiskultuurist” 18. konverents „Tondid, hundid, tõved ja katk. Rehepapp ehk November”. Esinesid Andres Kõnno ja Teet Teinemaa („Rehepapi 150 aastat: eelajaloolise ja ajaloolise kultuuri-konteksti tõlgendamise väljakutsed”), Andres Adamson („Võimalik vaatenurk: Andrus Kivirähki „Rehepapp” kui paroodia nõukogudeaegsest Eestist ja eestlastest selles”), Kristiina Rebane ja Kaia Sisask („Andrus Kivirähki „Rehepapp” prantsuse ja itaalia keeles: originaali ja tõlgete loodud tekstuaalsete maailmade võrdlus”), Marju Kõivupuu („Rehepapi mütorealismi tõde ja õigus”), Olga Pilate („Müüdateadvuse sähvatuste võrdlus Linda Nemera romaanis „Riia nõiad” ja Andrus Kivirähki romaanis „Rehepapp ehk november””), Loone Ots („Liha ja veri, rasv ja nahk. Inimkeha Andrus Kivirähki käsitluses: romaan „Rehepapp” ja teised teosed”), Ott Heinapuu („Kui hirmus on „Rehepapi” ilm?”), Marek Volt („Libahundi esteetika”), Hans Alla („Maa (pära)sool. „November” ja *estoploitation*”) ja Andrus Laansalu („Rehepapp ja Vanapaber”). Konverentsi korraldasid nüüdiskultuuri uurimise töörühm (EKA, TLÜ, TÜ) ja Eesti Kirjanike Liit.

26. novembril korraldati Tallinnas konverents „Ususõnade keerdudest”. Käsitleti religioossete tekstide tõlkimise probleeme eesti ja soome keeles ning eesti usukeele

kujunemise aspekte XVIII–XXI sajandil. Ettekannetega esinesid Timo Nisula („Translating Augustine’s sermons and treatises to Finnish – observations on genre, style, vocabulary and wit”), Urmas Nõmmik („Iiobi raamatu tõlkimisest: katse põhjendada sõnavalikuid”), Külli Prillop („Kuidas teiste keelte naissoost sõnadele eesti piiblitõlgetes vasteid üritati leida”), Axel Jagau („Laensõnade kihistused eesti usulises sõnavaras”), Annika Viht („Pietismi jäljed eesti sõnavaras”) ja Mariina Viia („Ususõnastiku keerukamaid mõisteid”).

27. novembril pidas Underi ja Tuglase Kirjanduskeskuse juhtivteadur Kristi Viiding Tallinna Linnaarhiivis ettekande „Hermann Schwembleri luuletatud Liivimaa: *locus amoenus et terribilis*”. 1637. aastal Tüüringist Tartu Akadeemiasse õppima sattunud Hermann Schwemblers on unustatud nimi nii saksa, baltisaksa kui ka eesti ja läti varases muukeelse kirjanduse ajaloos. 1653. aastal avaldas ta kolm raamatut saksakeelseid sonette, millest osa puudutasid Liivimaa ajalugu, loodust ja igapäevaelu. Ettekandes oli vaatluse all Schwembleri vastuoluline suhtumine Liivimaasse: ühelt poolt oli see ideaalne paik elamiseks, teisalt hirmutav paik mõne ühiskonnakorraldusliku ja eeskätt geograafilis-militaarse aspekti tõttu. Seminari korraldas baltisaksa kultuuri selts Eestis.

28. novembril toimus Tartus Eesti Keeletoimetajate Liidu sügisseminar. Kutse- lised keeletoimetajad said kätte kutse- tunnistused. Ettekannetega esinesid EKI vanemkeelekorraldaja Sirje Mäearu („Lisandi ühildumisest”), Sirbi kirjandus- toimetaja Pille-Riin Larm („See on küsi- mus sellest”) ja keeletoimetajate liidu juha- tuse esimees Helika Mäekivi („See suur et ... või see kõrge et ...?”).